

SPORT SUPPORT CENTER

Bernt Johansson om Eddy Merckx

Kannibalen kallades han. Han ville alltid vinna. Alla lopp, alla etapper. Det gjorde han rätt ofta också, i slutet av sextio- och i början av sjuttioalet, sådär 50 gånger per år av 110 starter från första tävlingen i februari till sista i oktober.

Han heter Eddy Merckx. Smeknamnet fick han för att han såg ut att kunna äta upp sin egen cykel för att vinna, oavsett om det handlade om ett VM eller om ett rent försörjningslopp. Han körde alltid lika offensivt när han ville avgöra loppet. Ryckte, drog, kämpade och slet, tills han var själv kvar i täten. När han inte lyckades att köra ifrån sina konkurrenter innan mål så slog han dem i spurten. Det var bara segrar som räknades för Eddy. Han valdes till världens bästa idrottsman flera gånger och vann både Giro d'Italia och Tour de France fem gånger, dubbeln (båda samma år) tre gånger och blev världsmästare lika många gånger. Han var min stora förebild.

Jag såg honom vinna VM i Montreal 1974 och blev både imponerad och inspirerad.

Det var ett mycket tufft varv som kördes 19 gånger, totalt 25 mil. Eddy skickade fram sina hjälpryttare efter 15 mil för att göra konkurrenterna möra och för att decimera fältet. När sista hjälpryttaren inte orkade längre, fem mil från mål var det bara ett femtontal cyklister kvar. Det var bara de bästa, de starkaste som han själv hade att göra upp med. Man fick intrycket av att han inte brydde sig om sina rivaler i det läget. "Kannibalen" bet ihop och bara körde. Allra hårdast körde han uppför, men utan att rycka. Han drog hårt och envist varv efter varv och det verkade som Eddy inte ens noterade att det blev färre och färre kvar bakom honom förrän han svängde in på upploppet. Den ende som hade orkat slita sig kvar bakom Eddys hjul var veteranen och den "eviga tvåan" Raymond Poulidor. Merckx såg sig om när han kom in på upploppet, spände remmarna om cykelskorna, drog igång spurten tre hundra meter från mål - och vann klart.

Några år senare var jag proffs och startade första och enda gången i samma tävling som Merckx. Det var i klassikern Milano - San Remo, en tävling som på sätt och vis är svårare att vinn än ett VM eftersom det är 30 mil långt och alla de bästa lagen är med. Glandsdagarna var då över för Eddy men jag fick då höra hur han hade vunnit det loppet året innan, för sjunde gången.

Det hade kommit fram en ny mästare i Belgien som 1976 vida överglänste Eddy Merckx vars stjärna hade dalat ner mot trädtopparna. Det var en ganska kaxig och spurtstark kille som heter Freddie Martens, vilken då var den som vann 50 segrar om året. Martens kaxighet gjorde att han var föga omtyckt av konkurrenterna, inklusive

Merckx. Den då 31-åriga belgarens motivation och kapacitet var inte som förr men han ville gärna vinna San Remo igen - och slå Martens. När det inte blivit klungspurt har tävlingen ofta avgjorts i sista backen, Il Poggio, 7 km. från målet, där någon eller några ryckt åt sig ledningen och vunnit. Så brukade Merckx göra och så tänkte han göra även denna gång. Han insåg likväl att han inte skulle räcka till utan att använda sig av erfarenhet och - slughet. Väl medveten om var man avgör tävlingen så pratade han i förtroende med några av de andra svåraste konkurrenterna. Han talade med dem en åt gången och gjorde upp en liten plan med var och en. Eftersom Merckx fortfarande var mycket respekterad, speciellt när det gällde Milano - San Remo, så nappade de alla utan att veta att han hade gjort upp samma plan med flera.

– Om du inte går på mig när jag rycker så går jag inte på dig. Bara inte Martens vinner. Det är han som är favorit och han får svara på våra ryck. Det var överenskommelsen.

När sedan tävlingen kom in i sitt avgörande skede uppför Il Poggio en mil från mål så blev det som vanligt hårdkörning. Flera hårda stötar sattes in och man ryckte och stötte på varandra. Martens fick jobba hårt utan att Eddy gjorde något. 500 meter från toppen låg Merckx i slagläge och satte in en avgörande stöt. De han hade talat med tittade på varandra utan att hänga på medan Freddie Martens, som bränt det mesta av sitt krut, undrade varför ingen annan gick på. Merckx fick 50 meters försprång när det bar utför. Eftersom han hade kunnat köra den kurviga utförslöpan med förbundna ögon blev ledningen 20 sekunder när han kom ner och det bara var 3 kilometer kvar. Resten blev en defilering som det hade varit flera gånger tidigare och han tog sin sista seger i det mycket prestigefyllda loppet.

En lagkamrat till mig berättade om hur det gick till när Merckx och Gösta "Fågulum" Pettersson rörde om i grytan en gång i "Giro". Mauro Simonetti, som han heter, var då lagkamrat också med Gösta i början av 70-talet. De skulle starta i en etapp som började med en rejäl backe. Bergspecialisten Manuel Fuente ledde tävlingen sammanlagt och Eddy Merckx åtrådde hett hans rosa ledartröja. Så länge Merckx inte hade ledningen i etapploppen så fick konkurrenterna inte en lugn stund. Han tog alla chanser till att attackera och så skulle det bli även denna dag, det märkte alla när det starka Moltenilaget med Eddy i spetsen ställde upp fem minuter innan start. De var svettiga som löddriga hästar efter en ordentlig uppvärmig. De höll i husväggarna och i varandra för att slippa tappa tid på att spänna fast sina cykelskor när starskottet gick. Alla blev naturligtvis nervösa för här viste de att det skulle göra mycket ont redan från början. Hjälpryttarna radade snabbt upp sig och satte full fart i backen. Det tog inte mera än ett par kilometer förrän klungan bestod av fragment, allt medan den ena hjälpryttaren efter den andra slog åt sidan efter att ha gjort sitt i backen. När Eddys starkaste medhjälpare gav sig och lämnade över till sin kapten

SPORT SUPPORT CENTER

strax före toppen så var det bara, i nämnd ordning, Merckx, Gösta och Fuente kvar i spetsen. Den omättlige "kannibalen" kastade sig utför den korta utförslöpan med svensken och spanjoren på rulle. Fuente tappade några meter i den sista kurvan innan ett svagt motlut började. Utan att se sig om pumpade Merckx som vanligt på för fullt med sina långa lårben. Den lille bergsspecialisten kom aldrig in på rullen. 10 meter blev 30 för att sedan bli 50 och så var det kört för Fuente. Det var bara för honom att vänta in några lagkamrater som kunde hjälpa honom att jaga för att försöka rädda sin rosa tröja. Merckx drog som en furie hela tiden medan "Fåglum" låg bakom och avlöste honom bara några gånger, för att han skulle få hämta andan lite. När de närmade sig målet och det stod klart att loppet skulle få en ny ledare med klar marginal. Som tack för hjälpen så gav för en gångs skull "kannibalen" inte allt för att vinna. Merckx tog över ledartröjan och Gösta vann etappen. Ordningen var återställd. Nästa etapp var det lugnare i klungan.

Jag vet av erfarenhet att många motionärer gärna vill lyssna till och läsa sådana här berättelser från det verkliga proffslivet. Även om vi vet att en historia brukar bli lite bättre när den återberättas så kanske vi behöver höra dem för att motivera oss ibland. Eddy Merckx:s VM-lopp i Montreal 1974 såg jag dock med egna ögon. Den inspirationen jag då fick hjälpte mig att slita mig igenom två tuffa vintrar tills det var min tur att försöka två år senare på samma bana.

Och det gick ju bra.

Bernt Johansson
Sport Support Center